

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ
PAŽYMA

DĖL VYRIAUSYBĖS 2012 M. LAPKRIČIO 21 D. NUTARIMO NR. 1408 “DĖL NACIONALINĖS NEĮGALIŪJŲ SOCIALINĖS INTEGRACIJOS 2013-2019 METŲ PROGRAMOS PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO PROJEKTO (TAP-19-849(2) TAIS NR. 19-2075(3))

Nr. NV-1712
Vilnius

Projekto rengėjas – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (SADM).

Projekto tikslas – pratęsti Nacionalinės neįgaliųjų socialinės integracijos programos (Programa) galiojimą 2020 metams.

Dabartinė situacija:

- 2013-2019 m. Programa siekiama sukurti sąlygas veiksmingai plėtoti neįgaliųjų socialinės integracijos procesus ir užtikrinti teisės aktų, nustatančių neįgaliųjų socialinę integraciją, JT Neįgaliųjų teisių konvencijos ir jos Fakultatyvaus protokolo nuostatų įgyvendinimą.
Programa įgyvendinama pagal socialinės apsaugos ir darbo ministro tvirtinamus įgyvendinimo planus (2013-2015 m., 2016-2018 m. ir 2019 m.).
Programos įgyvendinime dalyvauja SADM, Aplinkos, Susisiekimo, sveikatos apsaugos, Švietimo, mokslo ir sporto, Teisingumo, Vidaus reikalų, Žemės ūkio ministerijos, Statistikos departamentas, Neįgaliųjų reikalų departamentas, kuris taip pat koordinuoja ir vykdo Programos įgyvendinimo stebėseną.
- Įgyvendinant Vyriausybės programos įgyvendinimo planą (3.1.5 darbas) yra vykdoma strateginio planavimo sistemos pertvarka ir kuriamas naujas strateginio planavimo dokumentų sistemos modelis, kuris įsigaliojotų nuo 2021 m. Atsižvelgiant į tai, kad nuo 2021 m. neįgaliųjų socialinės integracijos strateginės nuostatos turės būti integruotos į naują bendrą nacionalinę strateginio planavimo sistemą, rengti ir tvirtinti naują 2020-2026 m. Programą nėra tikslinga.

Įgyvendinant 2013-2019 m. Programą, buvo ir yra vykdomos priemonės, apimančios neįgaliųjų socialinės integracijos, socialinės apsaugos, sveikatos priežiūros, švietimo, kultūros, sporto, aplinkos pritaikymo, teisių gynimo ir kitas neįgaliesiems svarbias sritis.

Įvertinus Programos įgyvendinimo 2012 m. rodiklius (pradinius) bei pasiektas 2017 m. rodiklius (tarpinius):

- neįgaliųjų gyvenimo kokybės indeksas (vertinamas įvairių paslaugų/aplinkos prieinamumas/dalyvavimas užimtumo/kultūros/sporto veiklose/visuomeniniame gyvenime) padidėjo 40 proc.
- neįgaliųjų lygių galimybių užtikrinimo indeksas (vertinamos galimybės švietimo/užimtumo darbo rinkoje/vartotojų teisių apsaugos srityse/visuomeniniame gyvenime) padidėjo 6 proc.
- viešosios informacinės aplinkos prieinamumas padidėjo 2,3 proc.
- neįgaliųjų, gaunančių įvairias socialines paslaugas, padaugėjo 4 proc.
- neįgaliesiems pritaikytų viešųjų statinių ir objektų padaugėjo 8,26 proc.
- dirbančių neįgaliųjų skaičius išaugo 12 proc.
- neįgaliųjų, dalyvaujančių kultūros veikloje, skaičius padidėjo 2,8 proc.

Projekto esmė, nauda – siūloma pratęsti Programą 2020 m., atnaujinant Programos vertinimo kriterijus ir siekiamas jų reikšmės (2012 m. reikšmės rodo pradinę būklę, kurios pagrindu bus vertinama, ar jos pasiektos 2020 m.) bei atliekant kitus redakcinio pobūdžio pakeitimus.

Programos įgyvendinimą koordinuos SADM, stebėseną vykdys Neįgaliųjų reikalų departamentas.

Socialinės apsaugos ir darbo ministrui pavedama iki 2019-08-01 patvirtinti Programos įgyvendinimo 2020 m. priemonių planą.

Kartu su Projektu pateiktas Programos įgyvendinimo 2020 m. veiksmų plano projektas, kurį tvirtins socialinės apsaugos ir darbo ministras (šiuo metu tikslinamas pagal institucijų pastabas, artimiausiu metu bus aptariamas su neįgaliųjų organizacijomis, kurios aktyviai teikė savo siūlymus). Programos įgyvendinimo 2020 m. veiksmų plano projekte numatytoms priemonėms įgyvendinti preliminariai planuojama 27,9 mln.

eurų valstybės biudžeto ir ES struktūrinių fondų lėšų (2019 m. planui numatyta 25,3 mln. eurų). 2020 m. veikslių plano projekte numatoma tęsti kompleksiskai teikiamų paslaugų, socialinės reabilitacijos paslaugų akliesiems, būsto ir jo aplinkos pritaikymo, gestų kalbos vartojimo, neįgaliųjų socialinės integracijos per kūno kultūrą ir sportą plėtrą bei skatinti neįgaliuosius atstovaujančių organizacijų veiklą (planuojama skirti papildomai 2,6 mln. eurų). Taip pat numatytos naujos priemonės: tobulinti negalios nustatymo, aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis ir profesinės reabilitacijos sistemas; numatyti atvejo vadybos šeimoms, auginančioms neįgalius vaikus bei asmeninio asistento plėtrą; įgyvendinti iniciatyvas dėl ginekologijos paslaugų neįgaliesiems teikimo tobulinimo; nustatyti teisingas procedūras, leidžiančias išlaikyti pusiausvyrą tarp neįgalaus asmens teisės į laisvę ir saugumą bei viešojo intereso, taip pat sukurti pagalbos priimančią sprendimus mechanizmą; sukurti sveikatos priežiūros paslaugų, būtinų vaikams su sunkia negalia, teikimo švietimo įstaigose mechanizmą; nustatyti pareigą valstybės/ savivaldybių institucijoms/įstaigoms pritaikyti viešosios paskirties pastatus neįgaliesiems ir sukurti kontrolės mechanizmą; pritaikyti teismų, kalėjimų, savivaldybių administracijų, seniūnijų, socialinių paslaugų centrų, sveikatos priežiūros įstaigų, kultūros įstaigų infrastruktūrą neįgaliesiems ir kt.

Patvirtinus Programą, bus užtikrintas neįgaliųjų socialinės integracijos, apimančios socialinės apsaugos, sveikatos priežiūros, švietimo, kultūros, sporto, aplinkos pritaikymo, teisių gynimo ir kitas neįgaliesiems svarbias sritis, tęstinumas 2020 m.

Derinimas. Projektas aptartas 2019-06-11 tarpinstituciniame pasitarime ir patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos, Strateginio planavimo ir stebėsenos, Teisės grupių pastabas bei siūlymus.

Atitiktis Vyriausybės programai – įgyvendina Vyriausybės programos siekius (63, 127.6, 168.5, 173, 225.6 p.) didinti šeimose ir bendruomenėse teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų mastą ir kokybę; gerinti pastatų pritaikymą žmonėms, turintiems specialiųjų poreikių; plėtoti būsto pritaikymo žmonėms su judėjimo negalia programą; užtikrinti nacionalinės ir komercinių televizijų informacinės aplinkos pritaikymą klausos negalią turintiems asmenims; užtikrinti realų teisės į įtraukimą, kokybišką ir nemokamą išsilavinimą įgyvendinimą; skatinti neįgaliųjų užimtumo didinimą (numatoma, kad dirbančių neįgaliųjų skaičius išaugs penktadaliu); įdiegti bendrą neįgaliųjų žmonių kūno kultūros ir sporto, kaip neatskiriamos kūno kultūros ir sporto sistemos dalies, finansavimo iš visų šaltinių sistemą; stiprinti neįgaliųjų įsitraukimą į kultūrinį gyvenimą; siekti, kad adekvatūs išteklių būtų skirti neįgaliųjų asmenų teisių apsaugai ir gyvenimo kokybei užtikrinti; visiškai įgyvendinti JT neįgaliųjų konvenciją, neįgaliesiems teikiant efektyvesnę pagalbą, pašalinant galimybes piktnaudžiauti žmogaus veiksmo apribojimais ir sudarant sąlygas neįgaliesiems naudotis visomis teisėmis ir pagrindinėmis laisvėmis.

Projektą siūlome svarstyti **Vyriausybės posėdžio B dalyje**.

Socialinės politikos grupės patarėja
tel. 8 706 63853, el.p. daiva.buivydaite@lrv.lt

Daiva Buivydaite-Garbštienė